

Usedlost Turbová

Viniční usedlosti v okolí Prahy jsou doloženy již od 11.stol. Katastrální oblast Smíchova a Košíř je na tento typ usedlostí jednoznačně nejbohatší. Nachází se zde zhruba 85% všech usedlostí. Jednou z nich je i usedlost Turbová.

Tato usedlost se nacházela dříve na katastrálním území Smíchova a to pod č.p. 151, dnes náleží do katastru Košíř a je vedena pod č.p.1066. Jedná se o typický příklad viniční usedlosti, která byla díky své velice vhodné poloze využívána již od středověku, původně pod názvem Urbanka.

Prvním známým majitelem byl dle tereziánského katastru František Ignác Textor. Pro zásadní vývoj dnešní Turbové je ale důležitý až další majitel, kterým se r.1756 stal František Xaver Turba, tehdejší rada královské komory. Ten pro potřeby své rodiny nechal celou usedlost přestavět v barokním stylu. Po něm nese dodnes Turbová své jméno. Z doby této přestavby je stále dochovaná polokruhově zaklenutá vstupní brána, terasovitá zahrada a dvojice pilířů s putti patřící k dvěma barokním branám.

Poč. 19. stol. se součástí Turbové stala i vedlejší usedlost Kuliška. Vznikl tak rozsáhlý areál hospodářských a obytných budov. Od 80. let 19. stol. byla vlastníky rodina Linhartových. Stavitel Josef Linhart nechal zbourat obytnou budovu a na jejím místě vystavěl novou neobarokní vilu, která tvoří dominantu usedlosti dodnes.

V meziválečném období byla majitelkou usedlosti Miloslava Šafařovičová. Za jejího života byla usedlost spjata s významnou osobností Jiřího Trnky, který ve vile pobýval mezi lety 1938-1958.. Právě Turbová ho patrně inspirovala k tvorbě jednomu z jeho nejznámějších děl - Zahradě.

Další majitelka, Marta Šafařovičová byla pak s nástupem komunistického režimu perzekuována pro svůj původ a nucena se přestěhovat do zahradního domku. Nakonec r. 1976 byla okolnostmi donucena vilu prodat.

Od té doby začíná neveselé období hledání nového uplatnění pro poměrně rozsáhlý komplex hospodářských budov i pro samotnou obytnou vilu. Pro vysoké náklady bylo nakonec ustoupeno od návrhu zřídit zde mateřskou školu a objekt byl předán SSM. V hospodářských budovách se vystřídala řada provozoven, jednou z nich bylo i družstvo Měděva, které zde vyrábělo stany.

Od r. 1964 je vyhlášena Turbová za KP(č. 40361/1-1398). V této době už započala degradace celého areálu usedlosti.

Po revoluci byla Turbová navracena potomkovi původních majitelů, který ji ještě ten samý rok odprodal soukromé společnosti.

V posledním desetiletí se stal stav celého objektu havarijním. Postupně došlo k jeho kompletnímu vybydlení, původní barokní zahrada se zcela ztratila v náletové zeleni a celý komplex neutěšeně chátral za výrazného přispění squatterů a bezdomovců, kteří zde našli nerušený azyl.

MHMP - OKP, jako věcně a místně příslušný správní orgán státní památkové péče na území hlavního města Prahy zahájil dne 11.3.2008 proti vlastníku nemovité kulturní památky správní řízení o uložení opatření dle ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Vlastník na základě výzvy začal konat nápravná opatření. Došlo k vyklizení objektu, zajištění konstrukcí u kterých hrozilo jejich zřícení, byla přeložena střecha a kvalitně provedeny klempířské práce, dále je preventivně odstraňována náletová zeleň. V současnosti je objekt rovněž střežen a je zamezeno volnému přístupu. Při poslední obhlídce bylo konstatováno že je dostatečně provedeno nejnutnější zakonzervování této kulturní památky s nutností konání pravidelných kontrolních obhlídek.

Otevřenou otázkou ovšem stále zůstává budoucnost této usedlosti....

